

OHJEITA TYÖNÄYTTEEN VALMISTAMISEEN

Työnäytteen arvioi Ruotsissa Sadelmakeriskolanissa kisällitutkinnon suorittanut satulaseppä, jolla on vahva kokemus ja osaaminen alalta.

Työnäytteen arvioi aina yksi ja sama henkilö, jotta arviointi pysyy samanlaisena, ja on tasa-arvoinen kaikille.

Työnäyte valmistetaan perinteisiä työtapoja kunnioittaen ja niitä noudattaen.

Työnäytteen voi antaa Hevostalouden perustutkinnon hevosvarusteiden valmistamisen tutkinnon osan suorittanut, taikka vastaavat tiedot ja taidot työelämässä hankkinut yhdistyksen jäsen.

Työnäytteen on oltava varustekokonaisuus, esim. suitset. Pelkkä suitsien osa, tai vastaava ei riitä, koska siitä ei pysty arvioimaan tarpeeksi työnäytteen antajan ammattitaitoa. Yleisimmin annettu työnäyte on ratsusuitset.

Työnäytteen on oltava uusi, käyttämätön hevosvaruste, niin sanotusti "mittatilauksena" tehty. Sovituskuvat ja kuvat valmiista tuotteesta kyseisellä hevosella saa ottaa arviointia varten.

Työnäyte lähetetään arvioitsijalle nimettömänä, joten huolehdiathan, että dokumenteissa ei ole nimeäsi.

Työnäytteen antaminen on maksullista; tällä katetaan postituskustannukset arvioitsijalle sekä arvioitsijan pieni palkkio. Yhdistys osallistuu myös kuluihin, jotta työnäytteen hinta pysyy kohtuullisena.

Työnäytteet dokumentoidaan yhdistyksen arkistoon; nämä tiedot jäävät kuitenkin salaisiksi, yleistä pääsyä kenelläkään tähän kansioon ei ole.

Työnäytteestä saat kirjallisen palautteen. Palaute saattaa sisältää myös kehitysehdotuksia, miten voisi tehdä asioita paremmin tai toisella tavalla.

Työnäyte palautuu tekijälle kun arviointi ja dokumentointi on valmis.

Hyväksytystä työnäytteestä saat puolikuu- merkin yhdistyksen nettisivuille sekä painettuun jäsenluetteloon.

Otathan yhteyttä yhdistykseen sähköpostitse ennen työnäytteen lähettämistä! valjas.ja.satulasepat.ry@gmail.com

HEVOSVARUSTEESSA ON OLTAVA:

- Varusteessa on oltava verhoilu tai topattu osa
 - Jos kyseisessä työssä ei sellaista ole, laita mukaan osa jossa näkyy verhoilu tai toppaus siten miten sen valmistat; osa voi olla pieni erillinen näytepala
- Varusteessa on oltava käsinompelua; se voi sisältää myös koneella ommeltuja kohtia, mutta se ei ole pakollista
- Yksipuoliset soljet tai suitsikoukut
- Leiffit
- Valmistukseen käytetyt mitat, kaavat sekä sovituskuvat
- Kaavojen tulee olla helposti ja selkeästi luettavissa
 - Sen hevosen mitat, jolle olet varusteen valmistanut
- Kuvat valmiista varusteesta kyseisellä hevosella
- Kustannuslaskelma sekä käytetty työaika, vaikka tuote jäisi itselle;
 - Käytetty tuntimäärä
 - Valmistuskustannukset
 - Mitä työ maksaisi asiakkaalle

ARVIOINNIN KOHTEET:

1. Tuotteen laatu

Tuote on laadukas, turvallinen ja täyttää käytön tarvittavat vaatimukset

- Nahan laadun on oltava sama koko tuotteessa; tällöin ei varusteeseen synny heikompia kohtia, mikä vaikuttaa suoraan tuotteen kestävyys ja turvallisuuteen
- Varustetta pystyy käyttämään siinä, mihin tarkoitukseen se on valmistettu

Valmistuksessa on käytetty asianmukaista nahkaa ja tarkoituksenmukaisia solkia

- Nahan tulee olla hevosen varusteeseen sopivaa, oikealla tavalla parkittua nahkaa (kasviparkittua nahkaa hevosta vasten): tällä maksimoidaan tuotteen kestävyys ja turvallisuus käytössä
- Nahan pinta ei saa murtua taitoskohdissa ja lihapuolen on oltava riittävän kiinteä eikä "karvainen"
- Solkien tulee olla keskenään samankaltaisia
- Solkien tulee olla soveltuvat vahvuudeltaan kyseiseen varusteeseen; liian heikot soljet voivat olla turvallisuusriski ja vääränlaiset soljet saattavat olla este tuotteen tarkoituksenmukaiselle käytölle

- Soljissa ei saa olla teräviä reunoja valmistuksen jäljiltä; varmistathan josolkia valitessasi että ne ovat virheettömät

Valmistettu tuote vastaa kaavoja ja suunnitelmia, sekä tuote sopii hevoselle, jolle se on tehty.

- Hevosesta mitataan kaikki tarvittavat mitat onnistuneen mittatilaustuotteen valmistamiseen
- Liitä mukaan mahdolliset sovituskuvat, mutta työnäytteessä on oltava mukana vähintään kuvat valmiista tuotteesta kyseisellä hevosella, jonka mittojen mukaan tuote on valmistettu

Tuote on viimeistelty.

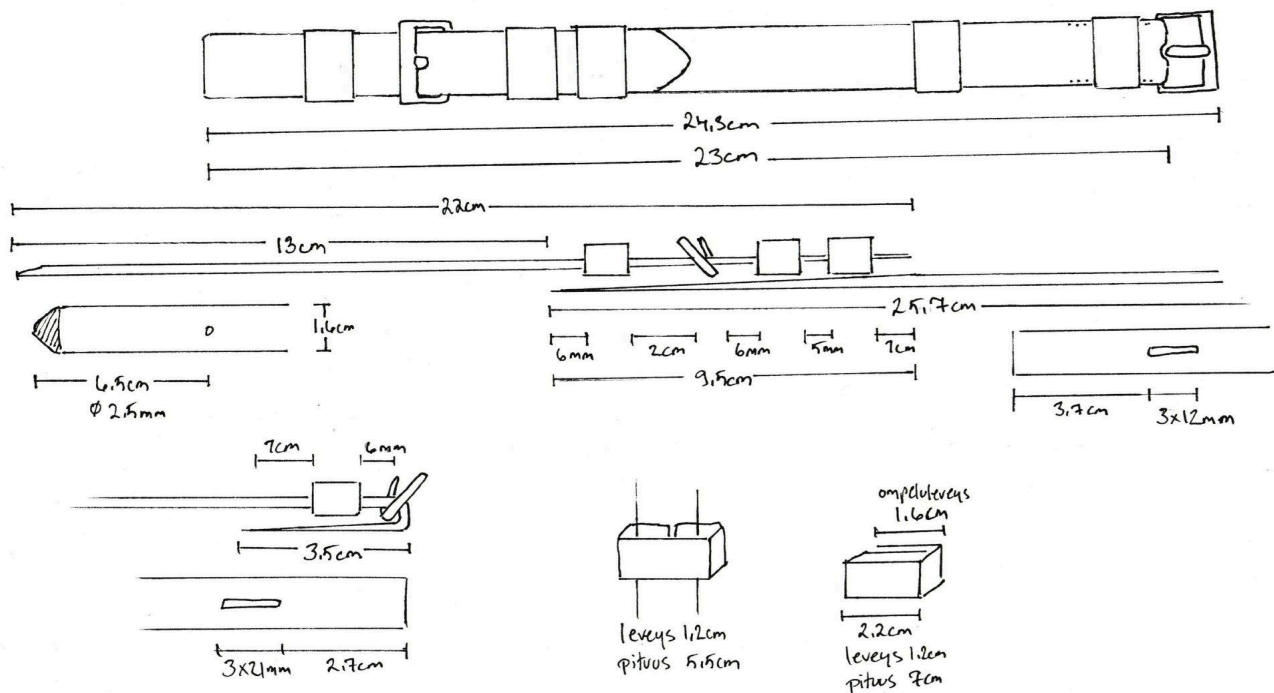
- Viimeistely ja tuotteen huolittelu antaa tuotteesta laadukkaan ja ammattimaisesti valmistetun vaikutelman

Kaava on selkeä ja helposti luettavissa / ymmärrettävissä.

- Varusteen valmistukseen tarvittavat kaavat mittoineen
 - Sellaiset, että joku muu valjasoppä osaa valmistaa saman tuotteen samoista kaavoista.
- Kaavojen tulee olla selkeästi piirretyt, älä yritä mahduttaa kaikkia samalle paperille
- Kaavojen, sekä valmiiden osien mittojen tulee vastata toisiaan

Kustannuslaskelma ja työhön käytetty aika ja hinta, mitä tuote maksaa valmiina.

- Laske myös tuotteen myyntihinta
 - Realistinen arvio tuotteen arvosta sekä mitä asiakas siitä maksaisi
- Merkitse tuotteen valmistamiseen ja suunnitteluun käytetty aika

Poskiahna

Esimerkkikuva kaavasta

2. Leikkaaminen ja ohentaminen

Leikkausjälki on suora

- Nahassa ei saa olla mutkia, poislukien muotoillut osat.
 - Jos vuotaa remmileikkurilla leikatessasi nahkaan syntyy mutka, se näkyy myös valmiissa tuotteessa, esim poskiahnassa tai ohjassa

Leikkauspinta on tasainen ja oikeassa kulmassa

- Nahan leikkauspinta ei saa olla vino, ellei niin ole tarkoitettu
 - Jotkin tekniikat saattavat vaatia vinon leikkauskulman, esim. intarsia tai piilotikki- ommelta varten tehty leikkausura

Kaikki tarvittavat leikkausreunat on kantattu

- Työn reunan pitää olla miellyttävän pyöreä, jotta se ei vahingoittaisi tai tuntuisi epämiellyttävältä hevosesta tai ratsastajasta (esim. ohjat)
- Kaikki näkyviin jäävät nahan reunat kantataan työhön soveltuvalla kanttiraudalla; tässä remmin leveys on määräävä tekijä
- Kanttausten oltava yhtenevät koko työssä, eli samanlaiset kaikkialta
- Taite kantataan myös sisäpuolelta niiltä osin, jossa nahat eivät mene päällekkäin

Ohennukset ovat sopivan pituiset ja oikeaan paksuuteen asti ohennetut

- Taitteen, taikka kohtien, joihin tulee solki, ohennus tehdään maltillisesti ja *vain tarvittaessa*
 - Jos ohennetaan taitteesta, kannattaa soljen kohdalle laittaa ohut nahkavahvike jotta tuote kestää pidempään; nahkojen lihapuolet vastakkain jolloin vahvikkeen pintanahka jää solkea vasten
- Taitteen oltava sopivan pituinen jotta saadaan ohennus riittäväksi; ohennuksen on oltava tarpeeksi loiva, muuten siihen jää "hyppyri", joka jää painamaan hevosta
- Ohennetaan riittävän ohueksi riittävän pitkältä matkalta; taitteen loppuminen ei saisi tuntua jotta se ei painaisi hevosta
- Ohennuksien tulee olla tasaiset, täyspaksusta nahasta tasaisesti nollaan
- Nollaohennus vain päähän, liian pitkältä matkalta liian ohueksi ohennettu nahka ei ole kestävä

Ohennuksista on leikattu remmien kulmat pois

- Jotta remmien kulmat eivät taitu hiirenkorvalle ja siten riko nahkaa tikkausten kohdalta
- Ohennettaessa nollaan nahka leviää, joten pää jää helposti näkyviin leveämmälle

Kaikki remmien päät on muotoiltu ja samankaltaisia

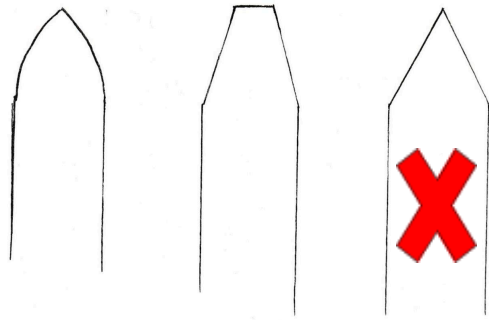
- Remmien päiden muotoilu osuu remmin keskelle
- Muotoilut ovat symmetrisiä ja samanlaisia kaikkialla varusteessa
- Remmin päiden muotoilu soveltuva työhön
 - Ota huomioon, että eri varusteissa käytetään perinteisesti erilaisia remmin päiden muotoiluja
- Perinteisesti valjaissa on "sipulinmuotoiset" päät, ratsusuitsissa on käytetty kulmikkaampia remmin päitä

Esimerkkejä hihnojen päistä;

Vasemmalla "sipulinmuotoinen"

Keskellä kulmikas

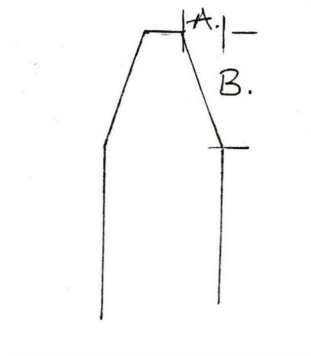
Oikealla "kirkonkatto"
joka ei tule kestäväseen käyttöön,
joten älä käytä sitä!

Oikeaoppinen muotoilu;

$A = 1 / 3$ remmin leveydestä

$B =$ remmin leveys

3. Ompelu

Ompelujälki on tasaista ja samanlaista molemmin puolin

- Ompelu-uran on oltava oikealla leveydellä; remmin leveys sekä tehtävä varuste vaikuttaa tähän
- Ompelu-uran on oltava suora ja siisti sekä riittävän syvä, myös nurjalla
- Ompelu-ura tulee vain niihin kohtiin joihin ommel tulee, näkyviin ei saisi jäädä tyhjää uraa ilman ommelta
- Ompelu aloitetaan ja lopetetaan aina mahdollisimman lähelle solkea taikka taitetta; lanka ei saa jäädä näkyviin taitteeseen katsottaessa ja solki taikka neliörengas ei saa heilua; tällöin se syö ompeleet heiluessaan poikki ja heikentää varusteen käyttöikää
 - Jos aloitat ompelun taitteesta tai soljen juuresta, tee alkuun tuplatikki; tämä pidentää tuotteen kestoa ja tekee siitä laadukkaamman
- Solkikohtien yli, esimerkiksi poskihihnan alaosassa, ei suositella ommeltavaksi; tämä pitkä tikki jää helposti löysäksi, joka heikentää tuotteen kestävyyttä. Samalla lanka jää myös koholle, koska nahassa on kohouma, ja näin ollen se kuluu siitä kohdasta nopeammin poikki

Käytetty lanka on asianmukaista

- Lanka ei saa olla liian paksua tai ohutta työhön nähden; käytettävän langan paksuus (0,4mm/ 0,6mm/ 0,8mm/ 1,2mm) on riippuvainen työstä mitä teet
- Käsinopeleissa käytetään vahattua lankaa, jos ompelit koneompeluun tarkoitettulla langalla, se pitää vahata parantamaan langan kestävyttä

Tikin pituus on tuotteeseen sopivaa ja tasapituista

- Tikin pituus sama koko työssä; myös leiffien kohdalla nurjalla puolella sekä pehmustetuissa osissa
- Tikin pituus suhteellinen remmin leveyteen ja valmistettavaan työhön

Tikin tiukkuus on oikea

- Tikki ei saa jäädä löysäksi; tämä heikentää ompelun kestävyttä. Jos kiristät liikaa tai nahka on huonolaatuista, lanka saattaa halkaista nahan tikkien välistä, jolloin varusteen osasta tulee käyttökelvoton koska se on jo rikki

Tikkaus on painettu ompelu-uraan koko matkalta

- Luulastalla tai vastaavalla tikkaus painetaan ompelu-uraan; ommel ei jää tällöin koholle, joten se kestää pidempään. Myös koneommel painetaan uraan molemmilta puolilta

Ommel seuraa nahan ulkoreunaa pitkin

- Ompelu-ura on suorassa nahan reunaan nähden
- Jos työssä on koristeommel, sen tulee olla siisti ja tikin pituuden tasainen; se ei kuitenkaan saa heikentää nahan kestävyttä ja näin ollen vaikuttaa tuotteen kestävyteen ja laadukkuuteen
 - Säilytä naskalin kulma koriste-ompeleessa oikeana
 - Älä tee poikittaisommelta nahan poikki, se heikentää kestävyttä

Ompelun lopetukset on tehty asiallisesti

- Ommelta on peruutettu riittävä määrä, kolme tikkiä on yleensä riittävä
- Langan päät eivät saa jäädä näkyviin kun ne katkaistaan; kiristä lankoja niitä katkaistaessa, jolloin ne helpommin menevät nahan sisään
- Jos langat päät on poltettu ne eivät saa tuntua tai näkyä tahroina
 - Jos langan päät poltetaan, on oltava varovainen ettet polta samalla viereistä lankaa poikki. Älä käytä poltettaessa sytkäriä tms, koska et pysty kohdistamaan lämmön vaikutusta riittävästi

Ompeluun käytetyt työkalut ovat työhön sopivia (naskalin koko)

- Naskalin koko; usein kapean ja pieni teräisen naskalin joutuu tekemään itse isommasta naskalin terästä
- Naskalin kulma; ole huolellinen tässä että se säilyy samanlaisena läpi työn!
- Oikean tikkipyörän käyttö tikin pituutta merkittäessä; mitä kapeampi remmi, sen pienempi tikki
- ÄLÄ käytä työssäsi reikähaarukkaa - tällöin oma käsialasi ei ole riittävästi arvioitavissa

4. Soljen istutus ja rei'itys

Soljen istutusta varten tehdyt reiät ovat oikean kokoisia ja keskenään samankaltaisia

- Soljen istutusta varten tehtävän reiän tulee olla soljelle sopiva
 - Liian pieni reikä jää pullottamaan ja estää soljen kielen liikkumisen
- Soljen kielen on käännyttävä hyvin molempiin suuntiin, mutta solkea istuttaessa sille tehtävä reikä ei saa olla niin iso, että siitä näkyy läpi

Soljen istutusta varten tehdyt reiät ovat keskellä remmiä, suorassa ja maalatut

- Solkireikien on oltava suorassa
 - Vain reikä ei istu solkeen kunnolla
- Solkireikien on oltava keskellä remmiä
 - Toispuoleinen solkireikä estää soljen käytön
- Solkireikien tulee olla maalatut

Remmin rei'ityksessä on käytetty oikean kokoista reikärautaa

- Remmissä olevat reiät on oltava oikean kokoisia soljen kielelle
 - Liian pientä reikää ei saa soljen kieleen ja tuote on käyttökelvoton
 - Liian iso reikä taas aiheuttaa sen, että nahka pääsee liikkumaan soljessa ja täten nahan kulumisen ja reiän suurenemisen
- Halutessasi tai tarvittaessa voi käyttää myös ovaalia reikärautaa
- Huolittele reiät myös nurjalta puolelta ja muista maalata myös ne

Remmissä olevat reiät ovat keskellä remmiä suorassa oikealla välityksellä

- Soljen kieltä varten tehdyt reiät ovat keskellä remmiä ja suorassa
- Reikien teko aloitetaan oikealta etäisyydeltä muotoillusta päästä
 - Remmin pään tulee peittää taitteen tikkaukset silloin, kun solki tulee kiinni ensimmäiseen reikään remmin muotoillusta päästä laskettaessa
- Mittatilausvarusteissa reikiä on pariton määrä; älä tee turhaa säätövaraa tai ota liiaksi mallia kaupan varusteista
- Keskimäinen reikä on käyttöreikä; säätöä voi olla 1-2 reikää molempiin suuntiin riippuen valmistamastasi varusteesta
- Reikävälin tulee olla sama kuin remmin leveys; poislukien ratsusuitsissa leukaremmi, joka saattaa olla kapeampi; tällöin reiät tehdään samalla mitoituksella kuin poskiahnan reiät

Remmissä olevat reiät ovat tarkoituksenmukaisissa kohdissa

- Tuotteen mitoitus osuu oikeaan, kun reikien sijainti on tarkkaan mietitty
- Huomioi reikien paikkaa suunnitellessasi myös hevosen anatomia, varsinkin päässä ja muilla alueilla joissa on paljon verisuonia taikka hermostoa
- Halkaistaessa remmiä, esim. niskahihnaan tehtävät haarat poskiahnoille, pieni reikä tehdään myös halkion juureen, eli halkaistu osa loppuu pyöreään reikään. Tämä estää nahan repeämisen

Käytetty tarvittaessa nahkakiiloja ja / tai vahvikkeita solkien ja renkaiden juuressa

- Tarvittaessa voi käyttää taitteessa myös nahkaista kiilapalaa, joka auttaa kansinahan taipumisessa; tämä on aina tapauskohtaista milloin niitä on hyvä hetki käyttää vahvistamaan taiteosaa
- Taitteessa vahvikkeena voi käyttää myös nylonia tms, riippuen valmistettavasta työstä

- Muista aloittaa ja lopettaa ompelu tuplatikillä mahdollisimman läheltä taitetta taikka solkea jotta metalliosa ei pääse liikkumaan

5. Leiffit

Leiffit ovat valmistettu laadukkaasta nahasta ja ne ovat sopivan paksuiset

- Leiffit valmistetaan parhaasta osasta nahkaa, jotta niistä tulee kestävä
- Leiffit eivät saa olla liian paksut, jotta ne kiilautuvat kulmikkaiksi
 - Leiffit muotoillaan kosteana ja huomioi, että nahka kutistuu kuivuessaan
- Leiffit eivät myöskään saa olla liian ohuet, jotta kestävä käytössä

Leiffit ovat oikean kokoiset ja levyiset

- Leiffien leveys on yleensä kaksi kolmasosaa remmin leveydestä
- Leiffien on oltava napakat, mutta ei liiaksi jotta niitä pystyy käyttämään mutta ne eivät saa olla myöskään liian löysät

Leiffit ovat oikeassa paikassa

- Leiffin sijaintiin vaikuttavia asioita:
 - Nahan leveys ja paksuus, mihin varusteeseen leiffi tulee
 - Soljen koko; remmin pään on mahdollista taittamaan leiffiin. Jos solki on pitkän mallinen, leiffi voi tällöin olla lähempänä solkea
 - Tikin pituus, mikä taas määräytyy nahan leveydestä
- Oikea paikka on yleensä 2-3 tikkiä soljesta, riippuen mitä varustetta valmistaa ja minkälaiset soljet siinä on
- Leiffien on oltava käyttötarkoituksensa mukaiset
- Jos teet tuplaleiffin, leiffien väliin on jätävä yksi leiffin leveys

Leiffit on kiilattu oikean malliseksi

- Leiffien muotoilussa on käytetty oikean kokoista kiilaurautaa tai vastaavaa
- Leiffien tulee olla riittävän kulmikkaat

Irtoleiffit ovat oikein ommeltu ja muotoiltu

- Irtoleiffin ompelu sen nahan leveydeltä mihin se tulee; mahdollisimman monta pientä tikkiä jotta leiffistä tulee kestävä

- Irtoleiffit ovat riittävästi ohennetut; paksuus sama kuin muissakin leiffeissä, mutta nurjalle jäävä ohennus sen remmin leveydeltä, mihin leiffi tulee; päällekkäin menevä osio ei saa olla muuta leiffiä paksumpi
- Irtoleiffit ovat oikein muotoiltu riittävän kulmikkaiksi
- Irtoleiffit ovat oikean kokoisia; leiffin tulee olla tarpeeksi napakka jotta se pysyy halutussa kohdassa

Leiffit on viimeistelty rihlauksella, eli koristeuralla

- Leiffeihin tehdään myös koristeura; tätä joutuu yleensä vahvistamaan muotoilun jälkeen
- Koristeura kannattaa tehdä kosteaan nahkaan

6. Tuotteen viimeistely

Toppaus on siisti ja valmistettu asianmukaisesti

- Toppaus tarkoituksenmukaisessa kohdassa ja se on riittävän pehmeä
 - Tähän vaikuttaa täysin mikä varuste on kyseessä
- Verhoilunahan reunojen on asetettava kansinahan alle siististi näkymättömiin ja ne eivät saa tuntua pehmusteen läpi hevosta vasten
- Verhoilunahka on tasalaatuista ja riittävän laadukasta kasviparkittua nahkaa
- Pehmustemateriaalia on ohennettu taikka sen reunoja on pyöristetty
 - Tämä riippuu siitä mitä varustetta olet valmistamassa, että mitä kaikkea pehmustemateriaalille pitää tehdä
- Verhoillun tai topatun osan voi ommella myös valmiiksi muotoon, tämä estää nahan rypistymistä ja aaltoilua. Sama koskee taitekohtia jos niistä halutaan kestävät

Nahan leikattu reuna on värjätty ja/tai kiillotettu

- Nahan näkyviin jäävät reunat värjätään ja / tai kiillotetaan; tällä vahvistetaan nahan kestävyttä kun reuna suljetaan
- Myös näkyviin jäävä nahan nurja puoli värjätään

Värjäysjälki on tasainen ja siisti

- Kaikki näkyviin jäävät nahan reunat värjätään ja / tai kiillotetaan
- Muista värjätä myös kaikki reiät sekä taitekohdat nurjalta

Väri on kiillotettu hyvin

- Kiillotusjälki on tasainen ja samanlainen koko varusteessa
- Kiillotukseen on olemassa erilaisia aineita, tärkeintä kiillotuksessa on kuitenkin kosteus ja lämpö, mikä syntyy nahan reunaa hinkatessa

Ommellut reunat ovat tasoitettu ja kiillotettu

- Päällekkäin menevien nahkojen ulkoreuna on tasainen ja nahat ovat samassa tasossa; parhaimmillaan tästä kohdasta ei edes näy, että siinä on kaksi tai useampi nahka päällekkäin

Rihlaus, eli koristeura on tasainen ja oikeassa kohdassa

- Koristeura eli rihlaus tehdään ompelu-uran ja nahan reunan väliin
 - Rihlauksen avulla painetaan nahan reunaa tiiviimmin kiinni
- Koristeura tekee tuotteesta viimeistellyn ja huolitellun näköisen

Tuote on viimeistellyn näköinen

- Koristeurat ovat oikealla leveydellä; ompeleen ja nahan reunan välissä, ei ompelu-uran jatkeena
- Koristeurat ovat samanlaiset koko työssä, myös leiffeissä
- Varusteessa ei näy jälkiä liimauksesta tai muusta valmistuksen vaiheesta
 - Muista poistaa liimauksessa syntyvät liimatahrat myös verhoilunahasta ja soljista
- Tuote näyttää viimeistellyltä ja on laadukas sekä käyttötarkoituksensa mukainen

Mukavia hetkiä työnäytteen valmistuksen parissa!

*Jos jokin asia mietityttää ennen työnäytteen antamista
tai*

arvioinnin saatuaasi, ole rohkeasti yhteydessä!

valjas.ja.satulasepat.ry@gmail.com